

KONFERENSIYALAR UZ

— ANJUMANLAR PLATFORMASI

O'ZBEKISTON — 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM ISTIQBOLLARI

**IV RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

AVGUST, 2025-YIL

O‘ZBEKISTON — 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA’LIM ISTIQBOLLARI

**IV RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, avgust

TOSHKENT-2025

ISBN 978-9910-09-259-6

O'ZBEKISTON – 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM ISTIQBOLLARI. IV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent: Scienceproblems team, 2025. – 232 bet.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.uz>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 05-avgust

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur nashrda "O'zbekiston — 2030: innovatsiya, fan va ta'lim istiqbollari" nomli IV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi doirasida taqdim etilgan ilmiy maqolalar to'plami jamlangan. Unda O'zbekistonning turli oliy ta'lim va ilmiy-tadqiqot muassasalari, tarmoq tashkilotlari, mustaqil tadqiqotchilar tomonidan taqdim etilgan ijtimoiy-gumanitar, iqtisodiyot, huquq, biologiya, tibbiyot va boshqa sohalarga oid maqolalar kiritilgan. Maqolalarda ilm-fanning zamonaviy yo'nalishlari, innovatsion texnologiyalar, ta'lim islohotlari hamda barqaror taraqqiyotga oid masalalar muhokama qilingan. To'plam akademik izlanishlar, amaliy tajribalar va ilmiy xulosalarni birlashtirgan holda, fanlararo integratsiyani chuqurlashtirish va ilmiy hamkorlikni kuchaytirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsiya, fan va ta'lim, O'zbekiston 2030, barqaror rivojlanish, ilmiy izlanishlar, fanlararo integratsiya, ilmiy hamkorlik, texnologik taraqqiyot, zamonaviy ta'lim.

ISBN 978-9910-09-259-6

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Фозилжонов Хожиақбар

ОБЗОР ТЕСТ ПАТТЕРНОВ ДЛЯ ИССЛЕДОВАНИЯ ПАРАМЕТРОВ ПЭМИ ВИДЕОТРАКТОВ
CBT 7-11

Mamadaliyeva Gulhayo

QANOT UYUMLARI TENG BO'LMAGAN EGAT OCHGICHINI QANOTINING BALANDLIGINI
UNING ISH KO'RSATGICHLARIGA TA'SIRI 12-16

Iskandarov Orifxon

TIRIKOTAJ MATOLAR SIFATI: ILMIY-TAHLILY YONDASHUV 17-19

TARIX FANLARI

Bobojonova Zuxra

NIZOMIDDIN SHOMIY VA SHARAFIDDIN ALI YAZDIYLARNING ZAFARNOMA ASARLARIDAGI
QIYOSIY FARQLAR 20-23

Sattarova Marhabo

O'ZBEKISTONDA MILLATLARARO TOLERANTLIK VA UNING MADANIY-SIYOSIY
JARAYONLARGA TA'SIRI 24-25

Xasanova Nargiza

AYOL-QIZLARNING ILMIY IZLANISHLARI VA TADQIQOTLARI HAQIDA 26-29

Rustamova Nigora

MUSTAQILLIK YILLARIDA SAMARQAND VILOYATIDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH
ISTIQBOLLARI 30-32

Xalilov Baxodir

YOSHLAR BILAN ISHLASHDA MAKTABDAN TASHQARI TA'LIMNING ROLI: "KAMOLOT"
TASHKILOTI FAOLİYATI TAHLILI (Navoiy viloyati misolida) 33-37

Норов Шухрат

УЧАСТИЯ МОЛОДЁЖНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ В ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЖИЗНИ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН (на примере Самарканда, Бухары и Навои) 38-41

Sattarova Marhabo

O'ZBEKISTONDA MILLATLARARO TOLERANTLIK VA UNING MADANIY-SIYOSIY
JARAYONLARGA TA'SIRI (Surxondaryo viloyati 1991-2022 yillarda) 42-43

IQTISODIYOT FANLARI

Qo'chqarov Baxtiyor

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA AYLANMA MABLAG'LAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH
METODIKASI 44-47

Abduraimova Nigora

TABAQALASHTIRILGAN SOLIQ STAVKALARINI QO'LLASH
BO'YICHA JAHON TAJRIBASI 48-51

Sidiqov Jasurbek

IJTIMOY INNOVATSIYALARNI TATBIQ ETISHDAGI MUAMMOLAR VA YECHIMLAR 52-56

Nematova Dilnoza

ASOSIY VOSITALARNING ESKIRISHI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH 57-63

Axmedova O'g'ilshod

O'ZBEKISTONDA MIKROMOLIYA TASHKILOTLARIDA ISLOM MOLIYASI
INSTRUMENTLARINING JORIY ETILISHI VA UNING ISTIQBOLLARI 64-66

<i>Abduraimova Nigora</i> TABAQALASHTIRILGAN STAVKALARNI QO'LLASHDAGI MUAMMOLAR VA QARAMA-QARSHILIKLAR	67-70
<i>Tuychiyev Anvarjon</i> MAMLAKAT XIZMATLAR KO'RSATISH SOHASINING RIVOJLANISH IMKONIYATLARI	71-75
<i>Asqarov Abrorjon</i> TALABALARDA MOLIYAVIY SAVODXONLIKNI RIVOJLANTIRISH DARAJALARI VA UNI PEDAGOGIK TASHXISLASH XUSUSIYATLARI	76-85
<i>Yusufjonov Ravshanbek</i> INVESTMENTS IN THE AGRICULTURAL SECTOR.....	86-88
FALSAFA FANLARI	
<i>Gafurova Munajat</i> O'ZBEKISTON SHAROITIDA GENDER TENGSIZLIGINING IJTIMOY TABIYATI VA UNING BARTARAF ETILISH YO'LLARI.....	89-92
<i>Abdullayev Sodiqjon</i> ZAMONAVIY GLOBAL MUHITDA SALOMATLIK MADANIYATINING SHAKLLANISH OMILLARI	93-98
FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Yusufova Farangiz</i> HALIMA XUDOYBERDIYEVA SHERIYATIDA BADIY-ESTETIK TALQIN.....	99-102
<i>Xoliyorova To'lg'anoy</i> O'ZBEK TILI O'QITISH JARAYONIDA KORPUS LINGVISTIKASI VOSITALARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	103-104
<i>Ro'ziyev Temur</i> IJODDAGI SHAXS VA ESTETIK POZITSIYA MUTANOSIBLIGI	105-112
<i>Eshchanova Mavjuda</i> CLASSICAL CLASSIFICATIONS OF EUPHEMISMS: SEMANTIC, PRAGMATIC AND FUNCTIONAL APPROACHES.....	113-115
<i>Sobirova Shahzoda, Jumayeva Dilfuza</i> ALISHER NAVOIY ASARLARINING STILISTIK XUSUSIYATLARI ("Hayrat ul-abror" dostoni misolida).....	116-119
<i>Bahromjonova Shahnoza</i> "MOMOTARO" YAPON XALQ ERTAGI VA UNING FILM VA ANIMEDAGI TALQINI	120-122
<i>Maxmudova Marjona</i> "DOLZARB 90 KUN" TASHABBUSI DOIRASIDA YOSHLAR BILAN ISHLASHNING YANGI BOSQICHI.....	123-124
<i>Gulmuradova Sobira</i> TURKIYSHUNOSLIKDA ETNOGRAFIKMLARNING O'RGANILISHIGA DOIR.....	125-127
<i>Qurbonova Aziza</i> O'ZBEK TILSHUNOSLIGIDA SOMATIK IBORALARNING AHAMIYATI	128-129
<i>Pulatjonova Muxtasar</i> ENGLISH LEARNING DIFFICULTIES OF UZBEK LEARNERS: A QUESTIONNAIRE-BASED STUDY.....	130-136

<i>Qosimova Malika</i> LAKUNALARNING TARJIMASHUNOSLIKDA O'RGANILISHI VA ULARNI BARTARAF ETISH METODLARI	137-140
<i>Ayimbetova Damekhan</i> ADABIYOTSHUNOSLIKDA TED XYUZ IJODINING O'RGANILISHI: ANIMALISTIK SHE'RIYATI VA OBRAZLAR TIZIMI	141-145
<i>Yo'ldasheva Mahliyo</i> "MARTIN IDEN" VA "OQ SO'YLOQ" ASARLARI TARJIMALARINING LINGVOPRAGMATIK XUSUSIYATLARI	146-149
<i>YURIDIK FANLARI</i>	
<i>G'ofurov Ramzbek</i> DASTLABKI TERGOVDA JAMOATCHILIKNING ISHTIROKI	150-154
<i>Turdibaeva Mukhaddas</i> JUDICIAL REFORMS OF UZBEKISTAN-A NEW ERA, NEW APPROACHES	155-160
<i>Gafurova Shoir</i> ELEKTRON DALILLARNI TO'PLASH VA TAQDIM ETISHNING AMALIY MUAMMOLARI	161-165
<i>Komilov Avazbek</i> PROKURORNING MA'MURIY JAVOBGARLIK TO'G'RSIDA ISH QO'ZG'ATISH HAQIDAGI QARORI VA UNING SHAKLI HAMDA MAZMUNIGA QO'YILGAN TALABLAR	166-169
<i>Babajanov Farrux</i> IQTISODIY PROTSESSUAL HUQUQI PRINSIPLARINI SUD XARAJATLARI INSTITUTIDA AKS ETTIRISH	170-175
<i>PEDAGOGIKA FANLARI</i>	
<i>Нуриллаева Угулхон</i> ПРОЦЕССЫ ОБРАТНОЙ СВЯЗИ (feedback) И МОНИТОРИНГА: ЭФФЕКТИВНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЦИФРОВЫХ ДАННЫХ ВО ВЗАИМОДЕЙСТВИИ МЕЖДУ СТУДЕНТОМ И ПРЕПОДАВАТЕЛЕМ	176-181
<i>Tursinova Zoxida</i> TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK MAHORATINI BAHOLASH MEKANIZMLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING O'ZIGA XOS HUSUSIYATLARI	182-191
<i>Babayeva Shahnoza</i> BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING METODIK MUAMMOLARI VA DOLZARBLIGI	192-194
<i>Rasulova Barnoxon</i> KOMPETENSIYAVIY YONDASHUVGA ASOSLANGAN TA'LIMDA FORMATIV VA SUMMATIV INNOVATSION BAHOLASH USULLARI	195-199
<i>Zokirjonov Akramjon</i> O'ZBEKISTON — 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM ISTIQBOLLARI	200-202
<i>Baratova Yulduz</i> MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI TARBIYALASHDA SHAXSGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUVNING AHAMIYATI	203-206

Sattoriy Shohruh

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA

TA'LIM SIFATINI TA'MINLASH MEXANIZMLARI 207-210

TIBBIYOT FANLARI

Urunbayeva Dilorom, Xudaybergenova Shaxnoza

AUTOIMMUN TIREOIDIT VA SELEN..... 211-213

Мамадалиев Хасанхон

ПАТОМОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОЯВЛЕНИЯ АНТИФОСФОЛИПИДНОГО СИНДРОМА (АФС)

И УРОВЕНЬ АНТИФОСФОЛИПИДНЫХ АНТИТЕЛ У ЖЕНЩИН-РОДИЛЬНИЦ: КЛИНИКО-

МОРФОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ..... 214-218

Maxmudbekov Boburmirzo

BOLALARDA PASTKI JAG' O'TKIR ODONTOGEN OSTEOMIELITINI KOMPLEKS DAVOLASHDA

OPERATSIYADAN KEYINGI YARALARNI MAXALLIY DAVOLASH..... 219-221

PSIXOLOGIYA FANLARI

Усманова Лилия

ЭТАПЫ ЖИЗНЕННОГО ЦИКЛА СЕМЬИ: ПОДХОДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ В НАУЧНОЙ

ТРАДИЦИИ 222-225

SIYOSIY FANLAR

Sa'diyev Bahodir

ENERGETIKANING RIVOJLANISH OMILLARI VA ASOSIY GLOBAL AKTYORLARI..... 226-231

TABAQALASHTIRILGAN STAVKALARNI QO'LLASHDAGI MUAMMOLAR VA QARAMA-QARSHILIKLAR

Abduraimova Nigora Abdugapparovna,

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti,
Iqtisodiyot kafedrası o'qituvchisi

Anotatsiya. Maqolada tabaqalashtirilgan stavkalarni qo'llashdagi muammolar va qarama-qarshiliklar ko'rib chiqiladi. Ta'kidlanishicha, tabaqalashtirilgan soliq stavkalarini qo'llash iqtisodiyotga ta'sir qilishning murakkab va ko'p qirrali mexanizmi bo'lib, huquqiy, ijtimoiy va institutsional jihatlariga alohida e'tibor berishni talab qiladi. Tahlil davomida aniqlangan qarama-qarshiliklar huquqiy noaniqliklarga ham, stavkalarni joriy etish bosqichida har doim ham oldindan aytib bo'lmaydigan iqtisodiy va xatti-harakatlarga taalluqlidir.

Kalit so'zlar: tabaqalashtirilgan stavka, soliq stavka, ko'p qirrali mexanizm, qarama-qarshiliklar, huquqiy noaniqlik, muammo.

PROBLEMS AND CONTRADICTIONS IN THE APPLICATION OF DIFFERENTIATED RATES

ANNOTATION

Abduraimova Nigora Abdugapparovna

Termez University of Economics and Service,
Teacher of the Department of Economics

Annotation. The article considers the problems and contradictions in the application of differentiated rates. It is noted that the application of differentiated tax rates is a complex and multifaceted mechanism of influence on the economy, requiring special attention to legal, social and institutional aspects. The contradictions identified during the analysis relate to both legal uncertainties and economic and behavioral factors that are not always predictable at the stage of introducing rates.

Key words: differentiated rate, tax rate, multifaceted mechanism, contradictions, legal uncertainty, problem.

DOI: <https://doi.org/10.47390/259-6/uzb-IV/No-16>

Zamonaviy soliq tizimi davlat soliq-byudjet siyosatining ajralmas qismi bo'lib, byudjet barqarorligini, ijtimoiy muvozanatni ta'minlash va iqtisodiy faollikni rag'batlantirishga qaratilgan. Moslashuvchan soliq siyosatining vositalaridan biri stavkalarni farqlash mexanizmi - faoliyat turiga, daromadlar hajmiga, iqtisodiy sohaga yoki sub'ektning hududiy joylashuviga qarab soliq yukining turli darajalarini ta'minlashdir. Biroq, ushbu amaliyotning keng qo'llanilishi ilmiy va ekspert doiralarida ham nazariy, ham amaliy muhokamalarni keltirib chiqaradigan bir qator muammolar va qarama-qarshiliklar bilan birga keladi. Ushbu qarama-qarshiliklarni tahlil qilishning dolzarbligi fiskal etarlilik va soliqqa tortishning rag'batlantiruvchi funktsiyasi o'rtasidagi muvozanatli echimlarni topish zarurati bilan bog'liq.

A.M.Aliyevning ta'kidlashicha, "tabaqalashtirilganlangan stavkalardan foydalanishda hal qilinmagan institutsional va uslubiy muammolar adolatli soliqqa tortish g'oyasining deformatsiyasiga olib kelishi mumkin"[1, 84-bet]. Ushbu ish xalqaro va milliy tajribani hisobga olgan holda tabaqalashtirilgan stavkalarni qo'llashda yuzaga keladigan asosiy muammolarni tahliliy tushunish imkonini beradi, shuningdek, soliq tizimining samaradorligi

va shaffofligini ta'minlash uchun ularni amalga oshirishga yondashuvlarni takomillashtirish yo'nalishlarini taklif qiladi.

Tabaqalashtirilgan stavkalarni belgilash amaliyoti bilan bog'liq asosiy muammolardan biri soliq imtiyozlarini berishning maqsadga muvofiqligi va maqbulligini belgilovchi yagona uslubiy tamoyillarning yo'qligi hisoblanadi. Turli mamlakatlarda stavkalardagi "oqilona" farqlarni aniqlashga yondashuvlar nafaqat mezonlarda, balki maqsadlarda ham farqlanadi[2].

Qarama-qarshilik shundaki, tabaqalashtirilgan stavkalar, bir tomondan, sub'ektlarning teng bo'lmagan boshlang'ich shartlarini tekislash uchun mo'ljallangan, ammo boshqa tomondan, agar ular soliq to'lovchining xatti-harakatlarining aniq ekonometrik modellari va prognozlarisiz qo'llanilsa, raqobat muhitini buzishi mumkin. Imtiyozli stavkalarni qo'llash mezonlarini aniq tartibga solish zarur, bu esa fanlararo ilmiy yondashuvlar – makroiqtisodiyotdan soliqqa tortishning huquqiy nazariyasiga qadar ishtirok etishni talab qiladi.

Yana bir muhim muammo - bu tabaqalashtirilgan stavkalarni joriy etish tufayli soliq ma'muriyatchiligining murakkabligi ortib bormoqda. Ko'pgina tarif variantlari mavjud bo'lgan holda, soliq organlari qo'shimcha tasniflagichlar, hisoblash algoritmlarini yaratishga va har bir stavkani qo'llash shartlariga rioya etilishini nazorat qilishga majbur. Bu ma'muriyat yukini ham, xatolar, jumladan, korruptsion xarakterdagi xatolar xavfini ham oshiradi.

Sh.Kurbanov e'tiroficha, O'zbekiston soliq organlarida, ayniqsa, hududlarda pasaytirilgan stavkalarning maqsadli qo'llanilishi ustidan samarali nazoratni ta'minlash uchun texnologik va kadrlar resurslari yetishmaydi[3, 84-bet]. Shu bilan birga, raqamli infratuzilmani mos ravishda takomillashtirishsiz soliq stavkalari sonining oshirilishi soliq to'lovchilar uchun, ayniqsa, kichik biznes segmentida qo'shimcha yuk yaratadi.

Soliqlarni tartibga solishning murakkabligi, ma'lumki, uning shaffofligiga teskari proportsionaldir. Soliq qonunchiligida qancha istisnolar va individual shartlar mavjud bo'lsa, bozorning barcha ishtirokchilari uchun teng sharoitlarni ta'minlash shunchalik qiyin bo'ladi. Shunday qilib, ma'muriy xarajatlar nafaqat ma'muriy jarayonlarni sekinlashtiradi, balki pasaytirilgan stavkalarni qo'llashning iqtisodiy foydasini ham qoplashi mumkin.

Turli yurisdiksiyalarda tabaqalashtirilgan stavkalarni qo'llashni huquqiy tartibga solish soliq to'lovchilar uchun ham, nazorat qiluvchi organlar uchun ham huquqiy noaniqlikni keltirib chiqaradigan tartibga solishning turli xilligi muammosiga duch keladi. Ko'pincha soliq qonunchiligida pasaytirilgan stavkalarni ulardan foydalanish mexanizmlari va mezonlarini oshkor qilmasdan qo'llash imkoniyati to'g'risidagi deklarativ qoidalar mavjud[4]. Bir qator hollarda sub'ektlarni soliq imtiyozlarini oluvchilar sifatida tasniflash amalga oshiriladigan tushunchalarning aniq ta'rifi mavjud emas. Masalan, O'zbekiston qonunchiligida har doim ham "ustivor loyiha" yoki "innovatsion korxona" maqomi aniq belgilanmagan, bu tabaqalashtirilgan soliq shartlarini ob'ektiv qo'llashni qiyinlashtiradi [5]. Bunday noaniqlik tadbirkorlik sub'ektlariga nisbatan kamsitish va sud jarayonlarining ko'payishiga olib kelishi mumkin.

Bundan tashqari, soliq to'lovchilarning o'xshash toifalari uchun turli stavkalarni belgilash tenglik va huquqiy adolat tamoyillarining buzilishi sifatida talqin qilinishi mumkin.

Shunday qilib, huquqiy tartibga solish, ayniqsa, soliq ma'muriyatchiligini raqamlashtirish sharoitida huquqni qo'llash amaliyotini unifikatsiya qilish, aniq terminologik apparat va tizimli baholashni talab qiladi.

Tabaqalashtirilgan stavkalardan foydalanish murakkab ijtimoiy-iqtisodiy xususiyatga ega: bir tomondan, ular alohida tarmoqlar va hududlarning rivojlanishini rag'batlantirishi mumkin, ikkinchi tomondan, ular hududlararo va tarmoqlararo muvozanatni keltirib chiqarishi mumkin. Bu muammo, ayniqsa, mintaqaviy tabaqalanish aniq bo'lgan, soliq imtiyozlari poytaxt yoki sanoat zonalarida to'plangan va chekka hududlarni kamroq qulay holatda qoldiradigan mamlakatlarda keskin.

Alohida muammo - soliq imtiyozlarining tadbirkorlik faoliyatiga ta'siri. Ko'pincha sub'ektlar o'z bizneslarini sun'iy ravishda taqsimlaydilar, mulkchilik tuzilmalarini o'zgartiradilar yoki imtiyozli toifaga kirish uchun "o'tish davri" sxemalaridan foydalanadilar. Bu soliqqa tortishning adolatliligini buzadi va asossiz moliyaviy yo'qotishlarga olib keladi.

Tabaqalashtirilgan stavkalar, agar imtiyozlar faqat kichik va o'rta biznes sektorida to'plangan bo'lsa, yirik korxonalarni modernizatsiya va rivojlanishga undashi mumkin. Bunday hollarda iqtisodiy samaradorlik yo'qoladi va imtiyozlar bozor buzilishlari rolini o'ynay boshlaydi.

Tabaqalashtirilgan stavkalarni qo'llash samaradorligini baholash uchun ob'ektiv mezonlarning yo'qligi asosiy muammo bo'lib qolmoqda. Aksariyat soliq imtiyozlari siyosiy va iqtisodiy kelishuvlar asosida yoki sohaviy qo'llab-quvvatlash dasturlari doirasida, fiskal va xulq-atvor ta'sirining chuqur prognozini o'tkazmasdan kiritiladi.

Nihoyat, turli guruhlar - davlat, biznes, mintaqalar va xalqaro hamkorlar manfaatlari kesishmasida yuzaga keladigan institutsional muammolarni ta'kidlab o'tish mumkin emas. Tabaqalashtirilgan stavkalarni joriy etish yoki bekor qilish to'g'risidagi qarorlar ko'pincha uzoq muddatli tahlillar asosida emas, balki qisqa muddatli siyosiy sharoitlar ta'sirida qabul qilinadi. Shuningdek, fiskal va tarmoq organlari o'rtasida qarama-qarshiliklar mavjud bo'lib, bunda birinchisi byudjetni to'ldirishga qaratilgan bo'lsa, ikkinchisi tarmoq rag'batlantirishni maksimal darajada oshirishga qaratilgan. Idoralararo muvofiqlashtirish mavjud bo'lmaganda, soliq imtiyozlari boshqarib bo'lmaydigan holga keladi, bu esa butun soliq rejalashtirish tizimini beqarorlashtiradi.

Ko'rib chiqilgan muammolar va xalqaro tajribani hisobga olgan holda, soliq siyosatida qarama-qarshiliklarni minimallashtirish va tabaqalashtirilgan stavkalar tizimining samaradorligini oshirishga yordam beradigan bir qator yo'nalishlarni aniqlash mumkin:

1. Soliq to'lovchining pasaytirilgan stavkaga ega bo'lishi mumkin bo'lgan shartlarning aniq ro'yxati bilan yagona uslubiy tavsiyalarni ishlab chiqish kerak. Bu huquqiy spekulyatsiya doirasini qisqartiradi va soliq ma'muriyatchiligini soddalashtiradi.

2. Imtiyozlarni berish uchun asoslarni belgilashda noaniq yoki turli xil toifalardan foydalanish, ayniqsa, innovatsion va eksportga yo'naltirilgan iqtisodiyot tarmoqlarida istisno qilinishi kerak.

3. Har qanday yangi tabaqalashtirilgan stavka prognoz hisob-kitoblari va keyingi baholash mexanizmlarini o'z ichiga olgan analitik eslatma bilan birga bo'lishi kerak. Bu boshqaruv tizimini takomillashtirish va soliq siyosati mas'uliyatini oshirish imkonini beradi.

4. Katta ma'lumotlar va sun'iy intellektga asoslangan raqamli platformalarning joriy etilishi real vaqt rejimida stavkalarining soliq to'lovchilar xatti-harakati, bandlik darajasi va byudjet daromadlariga ta'sirini kuzatish imkonini beradi.

5. Parlament va Iqtisodiyot vazirligi huzurida mustaqil soliq kengashlarining tashkil etilishi ilmiy jamoatchilik fikrini hisobga olish, qabul qilingan qarorlarning asoslilikini oshirish imkonini beradi.

6. Tabaqalashtirilgan stavkalar nafaqat ustuvor tarmoqlarni qo'llab-quvvatlash, balki hududlar o'rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarni tenglashtirishni ham ta'minlashi kerak. Bu byudjetlararo transfertlar darajasida qayta taqsimlash mexanizmlari tizimini taqozo etadi.

Tabaqalashtirilgan soliq stavkalarini qo'llash iqtisodiyotga ta'sir qilishning murakkab va ko'p qirrali mexanizmi bo'lib, huquqiy, ijtimoiy va institutsional jihatlariga alohida e'tibor berishni talab qiladi. Tahlil davomida aniqlangan qarama-qarshiliklar huquqiy noaniqliklarga ham, stavkalarni joriy etish bosqichida har doim ham oldindan aytib bo'lmaydigan iqtisodiy va xatti-harakatlarga taalluqlidir.

Aniqlangan muammolarni hal etish soliq siyosatini xalqaro tajriba, zamonaviy tahliliy yondashuvlar va shaffoflik tamoyillarini hisobga olgan holda keng qamrovli isloh qilish orqaligina mumkin. Soliq imtiyozlari samaradorligini baholashning aniq va mantiqiy tizimini joriy etish, imtiyozlardan adolatli foydalanishni ta'minlash va nazoratni institutsional kuchaytirish O'zbekistonda va iqtisodiyoti o'tish davridagi boshqa mamlakatlarda tabaqalashtirilgan stavkalarni takomillashtirishning asosiy yo'nalishlaridan hisoblanadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Алиев А.М. Дифференциация налоговых ставок в системе экономического регулирования. – М.: Финансы, 2021. – 192 с.
2. Тухтамуродов Д.Р. Налоговая политика и инвестиционный климат в Узбекистане. – Ташкент: Иктисодиёт, 2022. – 208 с.
3. Курбанов Ш.Ш. Налоговая справедливость: теория и практика. – Ташкент: Юридическая литература, 2023. – 204 с.
4. Шарипов Ж.Б. Совершенствование фискальных механизмов стимулирования развития малого бизнеса. – Самарканд: СГЭУ, 2021. – 160 с.
5. Эрматов Ж.Р. Институциональные риски фискального регулирования. – Ташкент: Центр бюджетных исследований, 2023. – 188 с.
6. OECD. Tax Policy Reforms 2022. OECD Publishing, Paris. – 2022. – 320 p.

O'ZBEKISTON — 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM ISTIQBOLLARI

IV RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2025-yil, 05-avgust

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

O'ZBEKISTON — 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM
ISTIQBOLLARI. IV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi
materiallari. – Toshkent: Scienceproblems team, 2025. – 232 bet.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.uz>

Konferensiya tashkilotchisi: Scienceproblems Team

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 05-avgust

ISBN 978-9910-09-259-6

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Scienceproblems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.